

Dato: mandag, 8. februar 2010

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 200901324-/GH

Høring av to forskrifter om erstatning etter naturmangfoldloven kap.V Områdevern

Vi viser til Deres brev av 13.11.2009 angående denne sak. Vår uttalelse gjelder forslag til Forskrift om erstatning etter naturmangfoldloven § 50 om hva som regnes som "igangværende bruk" for virksomhet etter petroleumsloven, bergverksloven og mineralloven. Høringsfrist er satt til 8. februar 2010. Norsk Bergindustri har følgende kommentarer til forslaget til forskriften:

En mineralforekomst må drives der den ligger og kan ikke flyttes på. Det innebærer reelle konflikter mellom bruk av området til mineraluttak og andre formål, herunder vern. En må velge mellom uttak eller ikke uttak.

Bergindustrien er avhengig av samfunnets aksept for måten virksomhetene drives på når det gjøres inngrep i naturen. Som brukere av arealer er vi opptatt av at vernetanken, som i seg selv er prisverdig, ikke må sette fullstendig stengsel for skånsom og bærekraftig bruk av områder, også til krevende inngrep som bergverksdrift. Våre bedrifter har en viktig rolle å spille: nemlig å skaffe samfunnet nødvendige mineraler og byggeråstoffer for å opprettholde vår moderne livsform. Uten bergverksbedrifter ville det vært umulig å bygge veier, bygge hus av betong eller stein, anlegge utearealer, skaffe mineraler til så ulike bruk som tilsetning i næringsmidler og kosmetikk, tilsvarende i glass, maling, papir og andre industrielle formål osv, for å nevne enkelte formål av mange.

Vi mener at dette forslaget stiller for strenge krav til hva som kreves for at en virksomhet skal anses som igangværende.

Norsk Bergindustri / Norwegian Mining and Quarrying Industries

Næringslivet's Hus, Middlethunstraf 27, Postboks 7072 Majorstuen, N-0600 Oslo, Norge
Telefon: (+47) 22 08 88 40, 41/42

www.norskbergindustri.no www.norskbergindustri.no

Med bakgrunn i erfaring innenfor bergverksvirksomhet vil et typisk utviklingsforløp for en mineralforekomst normalt strekke seg over 8 – 12 år, eller mer, før virksomheten kommer i gang med utvinning og kan oppnå reell posisjon som igangværende bruk. I følge forslaget § 2 skal driften av virksomheten ikke ansees som igangværende bruk før byggetillatelse er gitt. Kostnadene forut for slik tillatelse er gitt kan innen bergindustrien fort løpe opp i flere hundre millioner kroner når det gjelder statens mineraler. Prospektering innebærer grundig kartlegging av forekomstens geologi, beskaffenhet og utbredelse, noe som krever omfattende og kostnadskrevende undersøkelser. Vi viser til det som sies på side 2 i høringsnotatet: *”..en betydelig del av aktiviteten og hoveddelen av investeringene vil skje før selve utvinningen av ressursen påbegynnes og aktørene får inntekter.”* Kostnadene som beskrives på side 6 i notatet til bl.a. kjerneboringer påløper i stor grad *før driftskonsesjon og rettighet til drift er gitt.* Etter naturmangfoldlovens § 50 vil kun igangværende virksomheter ha rett til erstatninger, selv etter at virksomheten har fått innvilget leterett og utvinningsrett etter mineralloven og hvor virksomheten har vært innenfor og i samsvar med avklarte offentlige areal- og reguleringsplaner. Dette vil innebære at virksomheten kan forledes til å gjøre store prosjektmessige investeringer uten noe som helst ekspropriasjonsrettslig vern i forhold til fredning. Dette finner vi betenkelig.

Utvikling av bergverksvirksomhet kan i hovedtrekkene generelt sammenliknes med utvikling av petroleumsvirksomhet i Nordsjøen. I begge tilfeller er det snakk om store investeringer, både tidsmessig og økonomisk, på lete-, undersøkelses- og utviklingsstadiet av hver enkelt forekomst, før virksomhetene kommer inn under betegnelsen igangværende bruk etter § 50 i naturmangfoldloven. Disse investeringene gjøres i tillit til at investeringene vil være mulig å gjenvinne i en fremtidig utvinningsfase.

Vi ønsker å gi uttrykk for at dersom forslaget til forskrift om erstatning etter naturmangfoldloven blir gjort gjeldende, vil det innebære en betydelig økt økonomisk risiko ved videre utvikling av bergverksnæringen, spesielt i forhold til nye mineralforekomster. Forekomstene ligger ute i naturen, gjerne i områder hvor det kan oppstå uventet forslag og vedtak om vern. Slike tiltak er noe som må styres politisk av samfunnsinteressene og dette aksepterer vi. Men vi kan ikke akseptere at staten kan båndlegge aktuelle arealer til fortrenghet for mineralvirksomhet uten at industrien skal ha et ekspropriasjonsrettslig vern i forhold til fredningen, selv etter at områdets arealbruk er endelig klarlagt i en arealplan.

Dersom forslaget til forskrift blir stående, så vil vi hevde at det vil føre til en negativ utvikling for bergverksnæringen hvor nye mineralforekomster ikke blir funnet og utviklet. Den økonomiske risikoen blir for stor. Vi tror heller ikke staten ønsker en slik utvikling. Vi minner om den nye minerallovens formålsparagraf om å ”fremme og sikre samfunnsmessig forsvarlig *forvaltning og bruk av mineralressursene* i samsvar med prinsippet om en bærekraftig utvikling.” Med henvisning til vår argumentasjon om økonomisk risiko vil vi hevde at forskriften slik den nå framstår i større grad vil hemme enn fremme slik bruk.

Vi ber derfor om at en for bergindustrien flytter skjæringspunktet i forhold til § 50 fram slik at begrepet *igangværende drift* utvides til i hvert fall å omfatte undersøkelser av forekomster.

I tillegg vil vi påpeke det urimelige i at ”den som søker erstatning må dokumentere at virksomheten er lovlig og at alle nødvendige tillatelser (...) foreligger” (side 10 i høringnotatet). Vi tenker da spesielt på de massetak som etter Plan- og bygningsloven av 1985 kunne sette i gang virksomhet tre uker etter innsendt melding i den grad de ikke hørte noe fra planmyndighetene. Det drives fremdeles en rekke brudd basert på dette i dag. Ved ev. vernevedtak vil det være vanskelig å dokumentere at tillatelser foreligger, selv om virksomheten driver lovlig.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Gammelsæter
Generalsekretær

